

CHRONICLE

NOVINY PRAŽSKÉHO STUDENTSKÉHO SUMMITU
PRAGUE STUDENT SUMMIT NEWSPAPER

XXIII. ROČNÍK 03.
16. PROSINCE 2017

MEZINÁRODNÍ VZTAHY

Amerika a poválečné uspořádání mezinárodních vztahů

s. 04

POLITICKÉ KONCEPTY

Princip sebeurčení

s. 14

ČESKÉ POLITICKÉ MYŠLENÍ

Spor o smysl českých dějin

s. 15

Václav Kopecký: „Čína se naučila dělat diplomacii.“

Přednášel jste o tom, jak vyučovat o změně klimatu. Jak byste mě přesvědčil, kdybych řekl, že nejsem popírač globálního oteplování, ale jen toho, že je způsobeno člověkem. Argumentoval bych historickými příklady extrémních teplot na zemi – např. dobami ledovými.

To, že se planeta přirozeně ochlazuje nebo otepluje, je pravda. Ale liší se, jak rychle ke změně dochází a také jak je Země osídlena. Pro nejvíce osídlené části světa budou dopady hlavně negativní. Některé oblasti Sibiře se sice stanou obyvatelnými, ale těžko se tam budou přesouvat sto miliony lidí z Indie či Afriky. Země je rozdělená na státy a ty nikdo nechce přesouvat jinam. To řeší nyní tichomořské ostrovy – co znamená jejich zánik z hlediska mezinárodního práva?

Jak Češi vnímají změnu klimatu a vědecký základ důkazů?

Češi mají velmi kladný vztah k životnímu prostředí, ale méně kladný k řešení problémů s ním spojených. My často řešíme odpadky v lese u našeho domu, ale za tak zásadní nepovažujeme, že 80 % plastů končí na skládkách a nakonec v oceánech. A podobně je to s globálním oteplováním. Zde ČR podle nich nehraje žádnou velkou roli. Ten rozdíl je i generační. Mladá generace z měst ale tuhle výzvu bere vážněji. Obávám se, že v Čechách je velká skupina lidí, která nemá důvěru v ten vědecký základ změny klimatu způsobené člověkem. Ostatně prezident Václav Klaus je vnímán jako autorita, přestože není klimatolog. Z hlediska celé planety je český příspěvek malý. Vyspělé státy mohou jít příkladem. Když Číňan přijede do Evropy, může ho motivovat, aby třídil odpad a neplýtvал energií i doma.

Porovnal byste ty nejvýznamnější dokumenty posledního čtvrtstoletí – Deklarace Konference OSN z Ria, Kjótský protokol a Pařížskou dohodu?

Největší odhodlání něčeho dosáhnout je spojené s Pařížskou dohodou. Současný stav vědeckého poznání ukazuje, že klima se mění rychleji, než jsme si mysleli a příspěvek člověka je taky větší. A lidé si začínají uvědomovat, že je zasáhnou konkrétní důsledky. A uvědomují si to i rozvojové státy. I kdyby se všechny rozvinuté státy dohodly, že sníží emise o sto procent, tak to samo o sobě nepomůže. Vliv Číny, Indie, Indonésie, Brazílie je ohromně velký. Po zvolení Trumpa vedoucí role možná připadne Číně, která říká, že chce být tím „zeleným šampionem“. Chce aplikovat nové technologie. Ona má dílčí cíle, snižovat energetickou náročnost – a opravdu to dělá. Transformace na nízkouhlíkové hospodářství bude prostě drahá a nikdo s ní nechce začít, ale do budoucna to bude nevyhnutelné. Hlavně Čína i Německo v tom navíc vidí velkou byznysovou příležitost.

Co konkrétně Čína plánuje?

Čína pořád říká, že je rozvojovou zemí. A nechce mít žádné závazné povinnosti. Ona argumentuje historickými emisemi, spočítejme, kolik emisí různé státy vyprodukovaly od začátku průmyslové revoluce – a to porovnávejme. Ona si dělá vnitřní plány, jak emise omezovat. Čína funguje na pětiletých plánech, jak má hospodářství fungovat, dává tam tvrdé cíle na snižování energetické intenzity. Zvyšovat podíl obnovitelných zdrojů, redukovat skleníkové plyny. Dělá to sama pro sebe. Je jedním ze států, které budou klimatickými změnami nejvíce ohroženy. Pouští se do toho sama aktivně, ale nechce na sobě mít mezinárodní tlak.

ÚVODNÍK

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

čekáte na ladovsky bílé Vánoce, ale marně? Za zvonění rolniček a zpěvu koled vám přípravné setkání zpestřuje adventní atmosféru a možná také přináší několik odpovědí na to, co se to děje s podnebím. Nadílku sněhu vám bohužel nadělit nedokážeme, ale i tak jsme vánoční vydání Chronicle vyšperkovali, že ho stačí už jenom zabalit a dát pod stromeček. Anebo si ho můžete přečíst, zatímco budete čekat na Ježíška.

Pochopení jednání Číny, k čemuž vám ukazuje cestu rozhovor s Václavem Kopeckým, nebo americké role v poválečných mezinárodních vztazích totiž může poodhalit mnohé o dárcích, které na Štědrý večer naleznete. V dnešním globalizovaném světě z velké části ovládaném americkou a čínskou ekonomickou politikou totiž můžete najít mezi dárky mnohem více mezinárodních vztahů, než by se na první pohled mohlo zdát. A to přesto, že dárky nosí Ježíšek, který je tradičně český. Jak velkou asi hrál roli při hledání smyslu českých dějin? Nebuďte ale zklamaní, pokud ho v článku našeho šéfredaktora Tomáše nenajdete, jsou tam jiní velcí lidé, o nichž rozhodně stojí za to si přečíst.

Konec konců, poodkrýt roušku minulosti je prvním krokem k úspěšné budoucnosti (to tvrdí všichni velcí psychoanalytici) a z minulosti se musíme poučit, aby se neopakovala (to zase tvrdí všichni velcí historici). Brzo nastane doba novoročních předsevzetí slibujících práci na sobě. (Budete pravidelně cvičit, číst víc knížek a poctivě se učit?) Tak proč nezískat náskok přečtením Chronicle a nevkročit do nového roku pravou nohou?

Veselé Vánoce! ■

Linda Coufalová

zástupkyně šéfredaktora Chronicle

MEDAILONKY HOSTŮ

Alexandr Ač

KLIMATOLOG CZECHGLOBE

Pracuje jako výzkumný pracovník CzechGlobe, tj. Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd. Vystudoval environmentální ekologii v Košicích, titul PhD získal v oboru aplikované ekologie v Českých Budějovicích. Hostoval na univerzitách v Antverpách a v německém Freiburgu. Je členem Vědeckého klimatického fóra a předsedá Národnímu komitétu Mezinárodního programu geosféra-biosféra (IGBP). Mimo jiné pravidelně přispívá deníku SME blogem o klimatických změnách. ■

Adéla Denková

ŠÉFREDAKTORKA EURACTIV.CZ, SPOLUPRACOVNICE AMO

Vystudovala magisterský obor Balkánská, euroasijská a středoevropská studia na Univerzitě Karlově. Pracuje jako šéfredaktorka zpravodajského portálu EurActiv.cz, který se zabývá aktuálním děním v EU. S AMO spolupracuje od roku 2014, v roce 2011 také prošla programem AMO pro juniorní analytiku. Zaměřuje se především na témata spojená s klimatickou a energetickou politikou Evropské unie. ■

Vojtěch Kotecký

ANALYTIK GLOPOLIS

Vystudoval systematickou biologii a ekologii na Univerzitě Karlově. V Hnutí DUHA pracoval od roku 1992 a působil i jako programový ředitel. Je členem Rady vlády pro udržitelný rozvoj a Rady surovinové politiky ministerstva průmyslu a obchodu. Za svůj přínos veřejné debatě o životním prostředí získal také Cenu ministra životního prostředí. Jako analytik pracuje v think-tanku Glopolis. ■

Tat'ána Míková

VEDOUCÍ REDAKTORKA POČASÍ ČESKÉ TELEVIZE

Vystudovala meteorologii a klimatologii na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy. První praxi absolvovala v Českém hydrometeorologickém ústavu. Předpověď počasí v České televizi moderuje od roku 1990. Je spoluautorkou řady vědeckých publikací a článků z oblasti klimatologie a meteorologie. ■

Iva Zvěřinová

ENVIRONMENTÁLNÍ SOCIOLOŽKA

Zabývá se výzkumem v oblasti environmentální ekonomie a sociologie, zejména výzkumem preferencí obyvatel a spotřebního chování ve vztahu k životnímu prostředí. Působí jako výzkumník v Centru pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy, pracuje zde na evropských a českých projektech a má na kontě řadu publikací i účastí na vědeckých konferencích. ■

ROZHOVOR

Václav Kopecký: „Čína se naučila dělat diplomacii.“

POKRAČOVÁNÍ Z TITULNÍ STRANY

Jak se liší čínské a sovětské pětiletky?

Čínské fungují určitě lépe. Ten čínský model je spojený: plánování i velká role trhu, není to rigidní plánování jednotlivých podniků. Čínské firmy soutěží, kdo jak splní zadání za použití tržních mechanismů. Čínské pětiletky jsou makroekonomické cíle. Jsou to cíle státu, ne podniků.

Americká média komentující Trumpovu návštěvu Asie tvrdila, že symbolicky předal světové vedení Číně. Lze s tím souhlasit?

USA se stávají více izolacionistickou zemí a zaměřují se spíše na bilaterální vztahy než na mezinárodní kooperaci. Dávají Číně na podnose šanci prezentovat se jako světový lídr. Bylo to vidět na setkání ekonomického fóra v Davosu, kde čínský prezident hovořil o nutnosti podporovat globalizaci a o tom, že Čína ji chce vést, zatímco Trump ve stejnou chvíli oznamoval zrušení obchodní dohody se státy jihovýchodní Asie a Pacifiku (TPP). Jedna věc je rétorika navenek, ale něco jiného je, co ty státy dělají. Čína na druhou stranu má svůj trh uzavřený pro zahraniční investory, je to spíš gesto. Když chcete v Číně otevřít automobilovou továrnu, tak musíte mít lokálního partnera, který má 51 % akcií toho podniku – a je finálním majitelem. Světová firma je tam ve slabší roli. Do kritické infrastruktury – elektrárny, internetové sítě – tam svět není vpuštěn. Nyní vznikla iniciativa Evropské komise, že státy které budou mít pochybnosti o zahraniční investici, mohou získat nástroje, jak ji prošetřit. Musí se však nastavit, aby to nebylo protekcionistické, ale chránilo to strategické zájmy. Čína má strategii Made in China 2025, kde si dává za cíl, aby centrum high-tech průmyslu bylo v Číně a technologie nemusely být kupovány ze zahraničí. Čína dnes skupuje evropské malé a střední podniky, které se zabývají robotizací, a panuje obava, protože to know-how získává čínský stát.

Tím, že Čína mluví jedním hlasem, působí monoliticky. Ale Čína má víc mileniálů, než kolik je obyvatel USA. Jaké reformy si přeje?

Jednotnost je jen zdání, ta země je ohromná, různorodá. Nicméně dá se udělat generalizace. Lidé chtějí dobrou životní úroveň – primárně ekonomicky, ale životní prostředí začíná být čím dál důležitější. Číňané jsou hrdí, chtějí aktivnější roli ve světě. Ale není jasné, co to znamená. Že bude hegemonem? Že bude

Václav Kopecký

ANALYTIK VÝZKUMNÉHO CENTRA AMO

Absolvoval obor Moderních čínských studií na University of Nottingham, rok však strávil i na Tsinghua University v Pekingu. V AMO působil jako koordinátor projektů AMO Lectures for Young Asia Scholars. Jak učít o klimatických změnách? nebo ve vedení Pražského studentského summitu. Od roku 2012 působí jako analytik Výzkumného centra AMO. ■

konstruktivní součástí OSN? Každopádně chtějí, aby Čína byla silným a úspěšným státem, to se dá obecně říct.

Čínské investice v Africe, Latinské Americe cílí na získání jejich energetických zdrojů. Co dalšího tím Čína sleduje? Je to první krok k vybudování základů po světě, jako má USA?

Oni mají tři hlavní důvody. Přístup k nerostnému bohatství, hlavně v Africe. Vytvoření odběratelských míst pro čínské produkty, zlepšení ekonomických podmínek v tom státě, aby tam bylo možné exportovat, a třetí je politický. Čína potřebuje pro mnoho iniciativ podporu na půdě Spojených národů, takže státy, které s Čínou kooperují na rozvoji infrastruktury pak mají tendenci hlasovat s ní o mezinárodních otázkách. Čína si čím dál víc uvědomuje, že je závislá na mezinárodním obchodě a že je zranitelná. Nemá zatím loďstvo, které by mohlo operovat kdekoli po světě. Má ale základnu v Africkém Džibuti, která má dohlížet na námořní pirátství. Momentálně Čína nemá ambice být jako USA, mít několik námořních svazů s letadlovými lodmi, ale během několika let to může přehodnotit.

Pokládáte Čínu za konstruktivnějšího partnera než Rusko?

Čína asi je konstruktivnější. Naučila se dělat diplomacii dost dobře – tedy pomoci tam, kde ji to nic nestojí, a získání podpory tam, kde to potřebuje. Je mnohem otevřenější než Rusové u ekonomické i politické spolupráce. Rusko je i přes svou sílu ekonomicky nepříliš zajímavá země.

Jaký je čínský pohled na mezinárodní vztahy a diplomacii?

Základním kamenem čínské diplomacie bylo a je, že Čína je středobod politiky, který komunikuje se zbytkem světa, jenž je trochu méně důležitý, i když pak přejala model oficiální rovnosti států. Čínský ideál je multipolární svět, kde je několik center, která se budou dohadovat. Číňané jsou velmi zdatní diplomaté. Výhodné je, že mohou spojit politické otázky napříč rezorty,

MEZINÁRODNÍ VZTAHY

Amerika a poválečné uspořádání mezinárodních vztahů

Musíme pracovat, abychom ovázali rány trpícího světa – abychom vybudovali trvalý mír, a sice mír vzešlý ze spravedlnosti a práva. Takový mír můžeme vybudovat pouze tvrdou, úmornou a pečlivou prací – v dohodě a ve spolupráci s našimi spojenci v míru, jako jsme i činili ve válce, právě s těmito slovy, kterými prezident Truman doprovodil 8. května 1945 oznámení o konci války v Evropě, se pojí počátek dodnes trvajícího uspořádání světa, ve kterém Spojené státy americké hrály a dále hrají vedoucí roli.

Hegemonie Ameriky byla vlastně logickým důsledkem právě skončené války, která obrátila Starý svět a značnou část Asie v ruiny. Staré mocnosti, mezi nimi zejména Británie a Francie na vítězné straně a Německo na straně poražených, ležely na loptkách. Zatímco vítězni Spojenci včetně Sovětského svazu vděčili Spojeným státům za obrovská množství válečného materiálu, různých zásob a kapitálu, bez nichž by válku nedobojovali, k bezpodmínečné kapitulaci donucené státy Osy jim byly vydány na milost.

Rooseveltova a posléze Trumanova administrativa byla odhodlána využít této jedinečné příležitosti k tomu, aby změnila mezinárodní systém k americkému obrazu. Nové uspořádání světa mělo zajistit především trvalý mír a reflektovat poučení z chyb Versailleského systému, nedostačené autority Společnosti národů a Velké hospodářské krize, ale mělo také institucionalizovat postavení Ameriky jako supervelmoci a usnadnit americkou ekonomickou expanzi.

Jako první se tento přístup odrazil v novém měnovém a finančním mezinárodním uspořádání, které bylo ustaveno na konferenci Spojenců v Bretton Woods v létě 1944. Na ní se Spojeným státům podařilo prosadit systém pevných směnných kurzů, který měl zajistit poválečnou hospodářskou stabilitu a jež vedl k tomu, že se americký dolar stal celosvětovou rezervní měnou, aniž by tento systém vyžadoval omezení amerického vývozu, jak jej navrhoval vedoucí britské delegace, ekonom lord Keynes. Pravidla z této konference vzniklých institucí, Mezinárodního měnového fondu (IMF) a Světové banky (WB), jejichž úkolem bylo tento tzv. brettonwoodský systém udržovat a přispět k poválečné obnově, byla navíc nastavena tak, aby Spojené státy jako jediné mohly samostatně zablokovat jeho významná rozhodnutí. Toto právo veta si Amerika drží dodnes.

Podobně zásadní roli hrály Spojené státy při vzniku Organizace spojených národů v roce 1945. Impuls k založení OSN přišel od Spojených států, ustavující konference se konala v San Franciscu a následně bylo rozhodnuto o tom, že OSN bude sídlit v New Yorku. Mimo to, že Spojeným státům připadlo jedno z pěti míst stálých členů Rady bezpečnosti OSN, jež jim umožňuje vetovat všechna její důležitá a závazná rozhodnutí, jejich vliv v OSN se odvozoval

a stále odvozuje také od výše jejich příspěvku od rozpočtu organizace – ten je od založení OSN největší ze všech členských zemí, ačkoliv klesl z téměř jedné poloviny v prvních letech existence OSN na téměř čtvrtinu dnes.

Ačkoliv pokus o založení Mezinárodní obchodní organizace ztroskotál v roce 1950, když USA odmítly ratifikovat její chartu, i na poli mezinárodního obchodu zaujaly Spojené státy vůdčí roli, když v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) z roku 1947 s úspěchem prosazovaly jeho významnou liberalizaci. Toto bourání obchodních překážek mohlo přinést své plody až poté, co se válkou zničená hospodářství nejen v Evropě a Japonsku odrazila ode dna. K tomu jim významně pomohla obrovská rozvojová pomoc ze strany Spojených států, jejíž objem například ve formě Marshallova plánu pro Evropu desetkrát přesáhl původně plánované prostředky Světové banky pro poválečnou obnovu celého světa. Přičemž od Marshallova plánu z roku 1947 nepřestaly být Spojené státy nejvýznamnějším poskytovatelem rozvojové pomoci cizím státům.

To samozřejmě ale nemělo jen ekonomické důvody, finanční pomoc sloužila USA nejen na začátku studené války k tomu, aby motivovala příjemce, aby se nestali součástí sovětského bloku – právě tato myšlenka byla jedním ze základů tzv. Trumanovy doktríny. Mocenský boj se Sovětským svazem se však neodehrával jen v rovině ekonomické, ale i bezpečnostní a politické. Jedním významných důsledků Trumanovy doktríny pro mezinárodní řád bylo i vytvoření obranného paktu, který neměl v historii ani nejvzdálenější obdoby, Severoatlantické aliance. USA se spolu s Kanadou, západoevropskými státy, ale také Řeckem a Tureckem spojily do aliance, pro niž měl pod slavného článku V Washingtonské smlouvy podepsané v roce 1949 znamenat útok na jednoho jejího člena útok na všechny.

Vytvoření takto rozsáhlé aliance bylo bezprecedentním krokem nejen z toho důvodu, že po vstupu Západního Německa v roce 1955 spojovalo NATO dříve úhlavní nepřátele Německo, Francii a Spojené království, ale také protože se jednalo o vůbec první formální alianci se zeměmi mimo americký kontinent za téměř dvě a půl století do níž Spojené státy vstoupily. Ačkoliv se jednalo o první srovnatelný projekt svého druhu, přečkalo NATO až do dneška, kdy je počet jeho členů téměř dvakrát větší, než byl při jeho vzniku, na rozdíl od Varšavské smlouvy, kterou vytvořil Sovětský svaz spolu se svými satelity, aby byla jeho protiváhou. ■

Jakub Kopřiva*redaktor Chronicle*

SECURITY AND CONFLICT

Non-Islamic Terrorism

A person who terrorizes or frightens others is the definition that you will find in every dictionary under the word Terrorist. The definition is indifferent to race, ethnicity or religion. Nevertheless, people have been recently arguing that although not every Muslim is a terrorist, every terrorist is a Muslim. This raises the question of how people see or categorize acts of terror. Have the standards that define terrorism changed in the past years?

When asked to recall a terrorist attack and state the ethnicity and religion of the perpetrators, people will quite easily mention the attacks perpetrated by Islamic fundamentalists to the last detail. This is because all that people have lately been hearing of these attacks, as these events have received much publicity, whether being big or small in scale, with people and analysts brought up to discuss them for weeks. As a result, this information is engraved in people's minds and so is the negative stance that is accompanied by it. However, what people fail to notice is the fact that these attacks are but merely a fraction of the attacks that happen worldwide.

The fact is that for every attack perpetrated by Muslims or Arabs there has

been a minimum of five attacks, where these ethnicities have never been listed as terrorists. Looking back at the wave of acid attacks in England, the burning of refugee homes and centers in Germany, and the several shootings that were both racially and non-racially motivated in the United States, it is hard for a person not to consider these events as acts of terror. However, the main problem lays in the fact that news outlets haste to regard the event as a terrorist attack when the attacker is Muslim, but don't do their job of investigating an event when the attacker is not. Furthermore, they refrain from labelling this type of event as terrorism unless there is no other option. This contributes to creating some sort of a double standard for attacks in people's minds, which blinds their judgment.

Stephen Paddock, the person responsible for the death of around 55 people, is considered a terrorist by some, but "troubled" by many. No wonder why people are incapable of seeing Muslims differently when that is how the attacker of that atrocity was portrayed. The only way people's judgment would be objective is that the public starts naming these events accordingly to their nature. ■

Rafat Kurdi
redaktor *Chronicle*

Doprovodné akce

26. 1. 2018 Beseda o rakouské obranné politice

16. 2. 2018 Polygon OSINT (Open Source Intelligence)

8. 3. 2018 Ambasády

FILEIN SOFIA

Knižní novinky

Velkou publicitu vzbudila kniha Erika Taberyho *Opuštěná společnost*, kterou poslední měsíce provází značné renomé. Šéfredaktor *Respektu* přináší poučenou vyhlídkovou jízdu po dějinách českého myšlení, zastavuje se u historických zlomů a přemýšlí, nakolik nynější společenská situace napodobuje nezdárné okamžiky minulosti. Dochází k tomu, že ty největší katastrofy českých dějin nastávají ve chvíli, kdy je česká společnost abnormálně atomizovaná a nedůvěřivá, kdy si odmítá naslouchat. Kniha funguje lépe jako odkazovník na jiné autory, neboť Tabery je mimořádně sečtělý. Nicméně je obtížné najít v *Opuštěné společnosti* nějakou původní, jednotící ideu. Jedna z knih, která je v *Opuštěné společnosti* citována, je *Tyranie – 20 lekcí z 20. století* Timothyho Snydera. Významný historik se proslavil například knihou *Krvavé země o státech uvězněných mezi Hitlerem a Stalinem* či knihou rozhovorů se zesnulým historikem Tony Judtem, který je pro české publikum zajímavý také tím, že uměl česky, a jehož velkolepá syntéza *Poválečná Evropa* vychází v novém vydání. Sté výročí Velké říjnové socialistické revoluce neproběhlo na knižním trhu bez povšimnutí. *Ruská revoluce* Sheily Fitzpatrickové, autorky velmi vlivné práce *Everyday Stalinism*, je doplněna Richardem Pipesem a jeho knihou *Dějiny ruské revoluce*. Pro osoby více se zajímající o Rusko komplexně geopolitiky je tu *Geopolitika Ruska* od Oskara Krejčího. Z diplomacie stojí za zmínku Michal Kořan a jeho *Aktéři a tvorba české zahraniční politiky* a *Diplomatické Theatrum Mundi* Václava Hubingera o pohledu diplomata na „divadlo světa“. Fareedu Zakariovi, slavnému politologovi, jehož knihy *Postamerický svět* a *Budoucnost svobody* jsou klasikami četby o mezinárodní politice, nyní vychází konečně v českém překladu spis *Obrana liberálního vzdělání*. Za pozornost jistě stojí i kniha dalšího redaktora *Respektu*, Marka Švehly, o básníkovi undergroundu Ivanu „Magorovi“ Jirousovi, která je nazvaná *Magor a jeho doba*. ■

Tomáš Krause

šéfredaktor *Chronicle*

MODEL OSN

UNSC: Kompromis nebo “ruská sviňárna”?

Tématem druhého setkání vážených velvyslankyň a velvyslanců byla válka v Sýrii, dlouhotrvající konflikt komplikovaný tak, že horší to snad ani být nemůže (všichni pověřiví čtenáři zaklepu na něco, co nehoří).

Naši milí účastníci dostali v rámci domácí přípravy za úkol v odpovědích na naše záludné otázky zformulovat stanoviska svých zemí. Ujali se toho bravurně, všechny členy předsednictva ohromila rozsahem i kvalitou výjimečná devitistránková pozice zpracovaná velvyslankyní Švédského království, ale vysokou úroveň měly všechny odevzdané práce.

Samotné jednání, na které nám nakonec po všech přípravných aktivitách a krátké hře zbyly přibližně dvě hodiny času, nabralo velmi rychlý spád a jak jsme předpokládali, dosáhnout kompromisu nebylo jednoduché. Hlavním projednávaným tématem bylo prodloužení mandátu Společného vyšetřovacího mechanismu (OPCW-UN Joint Investigative Mechanism), zvláštní mise odpovědná za vyšetřování použití chemických zbraní v zemi. Mandát vyšetřovatelů vypršel 17. listopadu, o jeho prodloužení se přitom skutečná UNSC snažila poslední měsíc. Své návrhy rezolucí postupně předložil západní blok, Rusko i kompromisní Japonsko, žádná rezoluce však přijata nebyla.

Na sobotním jednání proto vážený pan velvyslanec Ruské federace představil další návrh, který označil za “neutrální a kompromisní”. Slovy velvyslance Spojených států amerických však šlo o “ruskou sviňárnu”, a tak pro přijetí rezoluce nakonec předkladatel

ARCHIV PSS

hlasoval jako jediný. Jistý vliv na bezvýsledný výsledek jednání nicméně mohla mít i časová tíseň, kdyby měli přítomní více času, jistě by se skutečný kompromis dojednat podařilo.

Na konci jednání pak k velvyslancům poprvé promluvila místopředsedkyně Markéta. Zatím nikoliv osobně, ale skrze videokonferenci představila téma dnešního workshopu, kterým je bezpečnostní situace v Somálsku. ■

Jan Papajanovský

předseda

ARCHIV PSS

DISEC: Demagogie na Vánoce

Před několika týdny jsme se na půdě Vysoké školy ekonomické setkali na druhém přípravném setkání a už tu máme další, tentokrát předvánoční. Na začátek si zrekapitulujme, čeho jsme mohli být svědky minule.

Od Milana Lipovského z právnické fakulty jsme se dozvěděli o fungování mezinárodního práva smluvního a jak tedy vlastně vypadá taková mezinárodní smlouva. Zariskovali jsme si s Pavlem ve hře Riskuj! a připomenuli si tak významné události historie mezinárodní politiky, aktuální dění ve světě nebo třeba to, že

DISEC je naše máma. V přednášce k prvnímu bodu agendy jsme si pověděli mnohé o jaderných programech na Blízkém východě a o možném řešení formou zřízení bezjaderné zóny. Nakonec jsme si vyslechli přednášku o tom, jak psát kvalitní stanoviska, na což jsme navázali prací ve working groups.

Na tomto workshopu nás opět čeká mnoho zajímavého. Odpolední část zahájíme aktivitou zaměřenou na první část jednacího řádu. Následovat bude Vojta se svou přednáškou o prezentačních dovednostech. Od Vaška nás tentokrát nečeká nic jiného než Demagogie. Dočkáte se samozřejmě zpětné vazby na svá první stanoviska.

Hlavním bodem programu a aktivitou, kterou jste si ve svých zpětných vazbách nejvíce žádali, bude jednání o prvním bodu agendy. Mnozí z vás se poprvé vžijí do rolí zástupců států a budou moci přednášet plamenné projevy a ostré reakce vůči ostatním delegátům. Na závěr nás čeká Terčina přednáška o druhém bodu agendy, kterým je vliv ozbrojených konfliktů na kulturu.

Nezbývá než vám za celý tým DISEC popřát veselé Vánoce, povedené první jednání a úspěšné přípravné setkání. ■

Lukáš Tamchyna

místopředseda

ECOSOC: Malými krůčky ke správnému delegátovi

Atmosféra v ECOSOC zůstala i nadále velice příjemná a nás těší, že tolik z vás tráví své sobotní odpoledne s námi! Rád bych proto tyto příjemné chvíle sdílel i s ostatními alespoň tímto textem.

Začali jsme zhodnocením stanovisek. Jsme rádi, že psaní stanovisek bylo pro delegáty smysluplné natolik, že je poslali v takovém počtu. V regionech jsme je potom rozebrali individuálně a již zde delegáti poznali, že se jim znalosti načerpané z backgroundu hodily při formulování postojů a uvažování nad regionální spoluprací. Ve většině regionů se ale delegáti museli později i od svých připravených stanovisek oprostít a zapojit se do debaty o kontroverzních otázkách. Strana v debatě byla v rámci cvičení přidělená. Zazněla např. myšlenka (velice pragmatického rázu) proti trestu smrti, který by měl být mimo jiné zakázán, protože tím plýtváme lidskými zdroji. Někteří delegáti se také tvrdě vymezili proti zrovnoprávnění svazků LGBT+.

Další výzvě čelili delegáti při improvizaci hře, kdy v náhodném pořadí přišel každý k tabuli a musel imitovat určitou činnost jako určitá osoba. Ačkoliv to pro některé bylo velmi stresující, odvahy delegátů si ceníme a věříme, že pak s o něco větší lehkostí budou předstupovat před plénem třeba na závěrečné konferenci. Dozvěděli jsme se, že tvrdí rapeři nosí i plesové dívčí šaty; že ani vysokoškolští učitelé nerozumí technice pletení ponožek a že

i z čištění zubů mimové umí vytvořit grotesku. Zač je toho loket nakonec ukázala i část předsednictva.

Nakonec jsme se pustili i do jednání, které napoprvé nebylo nejhorší, ale určitě musíme ještě zopakovat jednací řád. Líbilo se nám, že se delegáti snažili být co nejvíce konstruktivní a hledat společná témata udržitelné urbanizace. Plynule na to navážeme i dnes.

Bodem agendy tohoto odpoledne bude udržitelná energetika, o které budeme i jednat. Stejně jako minule probereme časté chyby ve stanoviscích, v regionech se na ně podíváme individuálním drobnohledem. Také dnes budeme spolupracovat s UNODC, bude představen třetí bod agendy a nebude chybět ani všemi oblíbený AZ kvíz (který ale „vymáčet“ nepůjde). Těšit se můžete i na tradiční vánoční recepci – my jsme napekli, a vy? ■

Dalibor Stehno

místopředseda

ARCHIV PSS

určitě nečeká lehký úkol, když se bude snažit schválit rezoluci, která bude vyhovovat jak státům s povoleným, tak i se zrušeným trestem smrti.

Druhým tématem byla svoboda pokojného shromažďování. Toto téma jsme si osahali formou jednání smyšlených států, které mělo poukázat na některé aspekty, které s tímto právem souvisí. Ukázali jsme si způsoby, kterými některé státy mohou toto právo omezovat, protože je právě oním prvkem přinášejícím demokracii, což mnohé státy nechtějí. Jde mimo jiné o povolovací režim pokojných shromáždění, kdy všechna tato shromáždění nejdříve musí být povolena příslušným úřadem, nebo třeba o různá opatření, zaštiťující se veřejným zájmem a ochranou mravnosti, která však ve skutečnosti mají „spoutat“ opozici.

Kromě samotných lidských práv jsme už začali i s druhým klíčovým prvkem naší (té nejlepší) Rady – jednáním. Celé předsednictvo bylo nadšeno vervou delegátů, se kterou se jali obhajovat názory, byť některé jim mohly být i „proti srsti“. S vidinou dalších jednání už napjatě očekáváme konferenci, protože jestli to tam bude vypadat podobně jako na II. workshopu, bude to tam pořádně akční! ■

Tomáš Jančar

předseda

ARCHIV PSS

HRC: Proč se pořád používá šibenice, když máme právo na život?

Od úvodního workshopu, kde jsme se zabývali samotnou podstatou lidských práv, jsme se pomalu přesunuli ke konkrétním tématům. Na druhém workshopu volba padla na trest smrti a právo na pokojné shromažďování.

Ač se to nám Evropanům může zdát nepředstavitelné, ve velkém množství států pořád existuje trest smrti a je i používán. Kátina prezentace a background (který určitě doporučuji si přečíst) se právě snažily ukázat, že se od začátku s trestem smrti počítalo a byl brán jako souladný s právem na život. Rozsáhlejší tendence k jeho zrušení přišly až později. Radu pro lidská práva

MODEL OSN

UNEA: Jednání v plném proudu

Již během 2. přípravného setkání se delegáti Environmentálního shromáždění vyjádřili k prvnímu bodu agendy: vlivu ozbrojených konfliktů na životní prostředí. Své postoje obhajovali v obecné a posléze v podrobné rozpravě.

Zástupce státu Izrael upozornil, že během ozbrojených konfliktů dochází jak k devastaci životního prostředí, tak i k plýtvání cennými přírodními prostředky. Věřil, že klíčem je postupné omezování zbraní hromadného ničení, nicméně „není možné

omezovat držení zbraní za předpokladu, že by to znamenalo kompletní a nenávratnou destabilizaci regionu.“

Delegátka Ukrajiny vyjádřila obavy z rizika, že použití těžkých zbraní v oblasti průmyslových zařízení může mít humanitární následky a způsobit vážnou ekologickou krizi.

S jiným pohledem přišla delegátka Francie. Ve svém projevu zdůraznila potřebu soustředit se na problematiku vzdělávání v oblastech zasažených vojenským konfliktem. Jako příklad uvedla francouzská vzdělávací střediska a nabídla státům nejen sdílení zkušeností s jejich vedením, ale i finanční pomoc.

Delegátka Srbska připomněla riziko nášlapných min, vzdušných bomb a další nevybuchlé munice na hranici s Chorvatskem. „Je třeba si uvědomit, že čím delší dobu se tyto smrtící prostředky nacházejí v řekách, v lesích a v oblastech přístupných civilistům, roste i pravděpodobnost zranění nevinných občanů, včetně dětí.“ Proto apelovala na mezinárodní organizace, aby navýšily zdroje, potřebné pro co nejrychlejší eliminaci tohoto nebezpečí.

Na 3. přípravném setkání budeme tentokrát jednat na téma: klimatická změna a nízkouhlíková ekonomika, seznámíme se s případovou studií a ani vánoční atmosféra se našemu orgánu nevyhne. A co je hlavní, můžeme se těšit na návrat našeho trosečníka Tomáše! (pozn. Jestli zůstane vousatý, nevíme!) ■

Andrea Tunysová

místopředsedkyně

UNODC: Zakažte ty internety

Jen málokteré dítě se naučí chodit dříve než mluvit. Jinak tomu není ani u novorozeněte, kterým je náš orgán. Na rozdíl od ostatních nemluvnat se ale UNODC za dva týdny nenaučilo jen mluvit, ale i jednat.

Hned v úvodu nás David vtáhl do debaty o síťové neutralitě, v níž si delegáti procvičili své argumentační dovednosti. Výběr tématu nastínil leitmotiv celé odpoledne, kterým byl kybernetický prostor.

Ve working groups se z delegátů stali řečníci a každý nás obohatil o zajímavost své země. Věděli jste například, že státní správa Pákistánu se skládá z 33 ministerstev?

Půdu našeho orgánu navštívil Tomáš Rezek, analytik výzkumného centra AMO a odborník na kybernetickou kriminalitu. Svou poutavou přednáškou poukázal na překvapivé množství kybernetických útoků, objasnil, proč je kybernetická kriminalita tak lákavým zdrojem zisku, a nastínil jaká rizika přinesou technologie budoucnosti. Mnohým jistě rozšířil nejen znalosti, ale i slovník týkající se dané problematiky.

Jednací řád možná není příliš oblíbeným dokumentem, ale pro nás je rozhodně tím nejdůležitějším, pokud tedy nepočítáme Chartu OSN. Jakými pravidly se řídí jednání nám vysvětlila Eva svou prezentací. O tom, že poslouchat se vyplácí, jsme se přesvědčili v následující aktivitě. Nově nabyté znalosti totiž vzápětí ověřil Filip se svou Lístekovkou. Zda to byla kampaň, nevíme.

Náš nový orgán na Summitu zažívá mnoho „poprvé“ a jinak tomu nebylo ani na druhém workshopu. Vrcholem odpoledne totiž bylo první jednání Komise OSN pro prevenci kriminality

a trestní spravedlnost nad prvním bodem agendy, kybernetickou kriminalitou. I přes relativně krátký čas vyhrazený jednání se delegáti stihli ponořit do diskuse a ze všeho obvinili Ruskou federaci.

Závěrem jsme se dozvěděli, co nás čeká a nemine na třetím workshopu. Následujícím bodem agendy je totiž námořní kriminalita. ■

Jan Doležal

místopředseda

UNESCO: Vánoce jsou tady, UNESCO si vychutnej!

Čas je neúprosný a nejenom, že máme na krku vánoční paníku, ale ještě ke všemu třetí přípravné setkání letošního ročníku.

Minulé setkání v našem skromném nejlepším orgánu se neslo v duchu rétoriky. Nejdříve jsme se zaměřili na rétoriku psanou a probrali základy té e-mailové (například že je hezké do mailu něco napsat) a pak i té ve stanoviscích. Pak už předsednictvo zmlklo a rozmluvili se delegáti. V rámci working groups jsme si ukázali, jak by správný rétor měl vypadat, jak obejít „okna“ při projevu a jak přesvědčit ostatní o své důvěryhodnosti, když jim sprostě lžeme.

Rétorika vyvrcholila při minutovém valčíku, kdy zdatní rétoři ukázali ostatním své schopnosti, a ten zbytek objevil místa, ve kterých se můžou zlepšit. Všechny tyto znalosti pak byly využity při jednání o geneticky modifikovaných organismech.

Dnes se posuneme k další základní složce dokonalého delegáta, tedy argumentaci. Mluvit už jsme se naučili, zapracujeme na tom, co vlastně máme říkat. Povíme si něco o tom, jak by taková dobrá argumentace měla vypadat, vyzkoušíme si to ve working groups a pak si v legendárním turnaji argumentačních faulů ukážeme, jak se argumentovat rozhodně nemá.

Delegáti se konečně dočkají toho, proč k nám do orgánu doopravdy přišli (pokud jsme na ně nezbyli) a ponoří se do hlubin Světového dědictví UNESCO. Dozvědí se, co to je, jak to chodí v

ARCHIV PSS

reálném světě a jak bude probíhat náš letošní simulovaný nomináční proces. Za pomoci menšího pub quizu (který nebude v pubu) se rozhodne, kdo bude nominovat co. Letos je na menu nehmotné dědictví, oddechneme si tedy od nekonečných vinic a zadíváme se nad tím, co jsou lidé schopni vymyslet za cviky, zvyky nebo písně.

Setkání zakončíme jednáním o dopingu ve sportu a po ukončení programu delegáty čeká menší překvapení... ■

Tadeáš Zíka

předseda

MODEL NATO: Tis?? the Holiday Season

ARCHIV PSS

Another workshop, another day of dressing fancy and sounding sophisticated, however, this particular workshop is accompanied by the thrill and excitement of Christmas and the long holidays that follow. It is fair to look back at the several things the ambassadors have done and learned during the second workshop, that will probably make their experience more positive and comfortable.

During the second workshop, the ambassadors were introduced to the basic points of rhetoric and the very simple but also demanding steps to follow in order to give a great and convincing speech. The rhetoric presentation was especially dedicated to

the ambassadors who will or are thinking of participating in the plenary speeches. Furthermore, the ambassadors got to put what they learned into their speeches during the Minute Waltz. The ambassadors were later divided into their working groups in order to discuss their positions regarding the Arctic region issue and to learn how to put these positions and thoughts on paper, eventually producing a proper position paper. Lastly, the ambassadors had to make a series of decisions through game theory, with the ultimate goal of receiving as many points as possible. What was important was the alternative and the concept rather than the game itself. The ambassadors finally realised that there is more profit in a consensus than there is in a divided opinion, which is really the whole idea of a fruitful negotiation.

All this leads us to the third workshop, which is loaded with even more activities and surprises that the ambassadors will hopefully enjoy. The ambassadors are going to give a short speech about the position that they came up with between their working groups, in addition to going through the Rules of Procedures before they indulge in the negotiations that follow. As cliché as this might sound, the third workshop will be sort of an early Christmas present for the ambassadors. So it's safe to say that it's the season to be jolly after all. ■

Rafat Kurdi

náměstek generální tajemnice

MODEL EU: Fotbal do politiky nepatří?!

Na druhém přípravném setkání našeho modelu se uskutečnila první simulace jednání Rady, které nebylo ochuzeno o vyhrčené okamžiky a zároveň umožnilo delegátům plně využít jejich rétorické a prezentační schopnosti. Tématem jednání byla totiž krize v Katalánsku!

Na úvod setkání přednesli delegáti své projevy, představující postoj jejich země ke katalánské krizi. Ač se jednalo pouze o minutové přednesy, bylo zjevné, že nadcházející jednání nebude rozhodně nuda, neboť názory zástupců jednotlivých států byly často v přímém rozporu. Následovala přednáška o jednacím řádu, která byla velmi přínosná zejména pro nováčky. Všichni ale netrpělivě čekali na použití nabytých informací v praxi. Jednání započalo a bylo jasné, že španělský ministr to s ministry Maďarska, Bulharska a Polska nebude mít vůbec lehké. Překvapivě se jedním z bodů dlouhé diskuze stala také otázka kvality španělské fotbalové ligy a vliv odchodu Katalánska na tento sport. Bulharský ministr tomuto tématu přisuzoval takovou prioritu, že jej vtělil do jednoho z pozměňovacích návrhů projednávaného dokumentu deklarujícího postoj Rady Evropské unie ke katalánské krizi. Není divu, že ke shodě nakonec nedošlo, a tak byl návrh dánského ministra shoden pod stůl.

Při přípravě na dnešní vánoční setkání se naši delegáti poprvé zapotili při psaní stanovisek. Hlavním bodem agendy, vedle společné oslavy nadcházejících Vánoc, bude celoevropský penzijní produkt a otázka dopadu takového produktu na dosavadní

ARCHIV PSS

systém a také obava o konkurenceschopnost národních sociálních systémů. ■

Kateřina Milichová

náměstkyně generálního tajemníka Rady

SVĚT SUMMITU

Regiony aneb Summit pro základní školy

V loňském roce se v rámci přípravného týmu Pražského studentského summitu poprvé zrodil nápad nabídnout možnost vyzkoušet si Summit i žákům základních škol, navíc mimo Prahu. Žáci osmých a devátých tříd a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií si tak v loňském ročníku v celkem pěti krajských městech vyzkoušeli diplomatické jednání a v rámci projektu s názvem Staň se diplomatem řešili anexi Krymu.

V XXIII. ročníku bylo navázáno na úspěch z předchozího roku a byla zorganizována další pětice regionálních simulací. Od září postupně proběhly akce v Brně, v Pardubicích, v Ostravě, v Českých Budějovicích a poslední se uskutečnila minulý týden v Karlovarském kraji, ve městě Ostrov – Summit tak při svých výjezdech zavítal i do města, z kterého na něj proudí účastníci a organizátoři již 20 let v kuse.

O akce byl znovu velký zájem, například na konci října v Ostravě došlo k naplnění kapacity již několik týdnů před uzávěrkou pro přihlášky a souběžně zasedaly hned tři Rady bezpečnosti. Delegáti regionální simulace si tak na jeden den zabrali pro sebe víceméně celý krajský úřad Moravskoslezského kraje. Ve zbytku se pak zpravidla naplnily dvě Rady bezpečnosti, což znamenalo vždy alespoň 30 účastníků. Někteří účastníci se do akce zapojili již druhým rokem, jiní se naopak letos účastní Modelu OSN Pražského studentského summitu. Z „Regionů“ se v některých

krajských městech tak za poslední dva roky stala známá značka, na jejíž další ročník se těší osmáci, zatímco deváťáci pak míří na „velký Summit“.

V letošním ročníku se delegáti pokoušeli řešit konflikt v Sýrii v rámci simulované Rady bezpečnosti OSN. Bylo zajímavé sledovat, jak každá skupina patnácti účastníků pojala konflikt odlišně a přicházela s odlišnými řešeními. Mohli jsme tak vidět shodu mezinárodního společenství na zničení všech teroristických skupin uvnitř Sýrie, vyhlášení demokratických voleb, vyslání mírových jednotek OSN i návrhy na decentralizaci země. Bylo skvělé pozorovat, jak žáci základních škol, kteří mnohdy ještě na týden před akcí měli velmi matné potuchy o konfliktu v Sýrii či činnosti Rady bezpečnosti OSN, dokázali po jednom dni o konfliktu fundovaně jednat způsobem, kterým se nějak zásadně nelišili od středoškolských účastníků Pražského studentského summitu. ■

Daniel Netrval

redaktor Chronicle

ROZHOVOR

Václav Kopecký: „Čína se naučila dělat diplomacii.“

POKRAČOVÁNÍ ZE STRANY 03

protože jejich politika je jednotná. Podle Číny je ale systém (zejména Mezinárodní měnový fond a Světová banka) nastaven tak, aby z něj těžily Spojené státy. Čína zřizuje paralelní instituce, jako je Asijská infrastrukturní a investiční banka, které mají vytvářet novou doplňující strukturu, která více vyhovuje jejich pohledu. Mají tendenci hrát podle pravidel víc než Rusové, ale zároveň si je budou přizpůsobovat. Tohle USA podcenily a byly překvapeny, když tam vstoupilo Spojené království a Německo. Teď nemohou ovlivňovat agendu ve svůj prospěch. Čína nicméně stále apeluje na reformu těch globálních „proamerických“ institucí.

Pro koho je čínský model atraktivní?

Zejména pro africké země a jihoamerické země, ale nejenom. Maďarský premiér Orbán hovořil o iliberální demokracii, která nevyznává liberální hodnoty, a jako příklad států, které dobře fungují, uváděl Čínu a Singapur. Čína se hodně poučila z pádu Sovětského svazu. Oni považují za zásadní, že Sovětský svaz ustrnul, byli tam staří vůdci, byrokracie nefungovala. Čína stanovila limit na vykonávání funkce na 68 let, mají obměnu kádrů, generální tajemníci provinčních stran a guvernéři rotují, předchází se tím i korupci. Je tam silná ruka trhu a kontrolovaného soukromého kapitálu. To Sovětský svaz nedělal. A když to začal dělat, tak natolik prudce, že se rozpadl. Prezident Si Ťin-pching teď ale zřejmě plánuje zůstat i ve třetím období, což je nevídané.

Jaké jsou budoucí nejpálčivější problémy Číny?

Jednak dluhy bank, jelikož vlády nařizují, aby banky půjčovaly státním podnikům, jež to poté nemohou splatit. Objem nereálné ekonomiky je pak dost velký. Ještě zajímavější je stárnutí populace. Čína sice zastavila růst obyvatel, ale rodiny mají jedno dítě nebo jsou bezdětné – nebudou lidi, kteří by vydělávali na staré lidi. Navíc Čína nemá rozvinutý sociální systém, většinou se o ně musí postarat potomci. Dále životní prostředí, kvůli němuž mají jejich děti

zdravotní problémy. Když se v Číně postaví deset jaderných elektráren, tak to sníží závislost na fosilních palivech asi o 1,5 % - a to je deset jaderných elektráren! Pořád je ze 70 % závislá na uhlí. Každý Číňan chce mít samozřejmě auto. Zajištění sociální stability. Dle komunistické strany nemůže být Čína demokratická, byl by to chaos. Dříve byla tendence podporovat lidi ve volnočasových aktivitách, aby se nezajímali o politiku, nyní je obrát, protože prezident chce, aby lidé byli politicky uvědomělejší, podporovali stranu, aby chodili manifestovat pro stranu. A to může být problematické.

Čína je největším věřitelem USA, ale zároveň má rezervy v dolarech. Znamená to, že je ta situace celkem stabilní?

Hovoří se o garantovaném vzájemném zničení, podobně jako u jaderných zbraní. V ekonomické oblasti jsou na sobě oba státy tak závislé, že kdyby se pustily do ekonomické války a snažily se těch vzájemných slabostí využít, tak by to mělo dalekosáhlé negativní důsledky. Dříve se říkalo, že by to bylo horší pro Čínu, teď už se to vyrovnalo.

Co by měli delegáti vědět o čínském vlivu v ČR?

Čína je v ČR celkem hodně aktivní. Dříve vnímala Českou republiku jako

negativní stát v Evropě, který se proti ní hodně vymezoval. To se změnilo někdy kolem roku 2012. Tehdy si vláda řekla: budeme se zabývat více ekonomickou diplomacií než lidskými právy. Toho Čína využila i ve své domácí propagandě, když stát, který byl dlouho kritický, je najednou velmi přátelský. Česká politika tak jde z extrému do extrému – předtím jsme skoro žádný dialog s Čínou neměli, nyní máme permanentní. Delegáti by asi měli vědět, že Čína pro nás není příliš významný ekonomický partner. Investic je tu méně než od Japonců či Korejců. Potenciál pro spolupráci samozřejmě nějaký je, např. ve vědě a výzkumu nebo v letectví. Pro Čínu je ČR zajímavá také kvůli Tchaj-wanu, jelikož máme dlouhodobě velmi vřelé vztahy, což se Číně příliš nelíbí. Také by uvítala, kdyby evropské státy byly k Číně vstřícnější při hlasováních v Bruselu, ale to se u nás zatím moc neděje. ■

Tomáš Krause
šéfredaktor Chronicle

PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ

Winning essay of Model NATO: Trust Turkey?

In the sixty eight years of its existence, NATO has been subject to various course changing events, such as the 9/11 terrorist attack that triggered Article 5 and prompted NATO's fight of terrorism in Afghanistan. More recent threats have included cyber attacks, fear of Russia or nuclear North Korea, whose armament can be interpreted as deterrence of US invasion that would be similar to those in Libya or Afghanistan. However, apart from outside perils, NATO also has to eliminate threats from inside and secure mutual trust between its members, which has proven to be the greatest challenge with Turkey.

This essay does not aim to explain the complex background behind Turkish relationship with Europe, and propose a miraculous way to mutual forgiveness; it rather looks at how NATO can lessen the impact of these wounded relations on the functioning of its large body.

The Turkish-NATO relationship has deteriorated as some of NATO's most powerful members turned unwilling to support Turkish policies. Germany did not allow Turkish officials to rally in Germany in support of Erdogan's controversial referendum in April 2017, the USA allied in Syria with the People's Protection Units which Turkish government regards as linked to Kurdish terrorist PKK, and both have refused to hand their citizens over to Turkey which has claimed them to be involved in plotting the 2016 July coup, followed by vast purges. Turkey has reacted by heated rhetoric (e.g. calling Germany to be using Nazi practices), and some very appalling moves, latest being the signing of a \$2.5 billion deal with Russia to equip Turkish forces with Russian S-400 anti-aircraft missiles. Deposit was paid before NATO could react.

In light of this, I believe that NATO should specify its stance on allowing purchase of military equipment from non-NATO countries. There is no clear border between NATO emphasis on standardization and compatibility of its equipment, and letting countries to choose their weapons. I suggest the purchase of non-NATO weapons is limited, and beyond given limits has to be approved

by all members while financial support would motivate NATO countries to use NATO equipment.

Another strain on Turkey-NATO relationship is the withdrawal of German troops from Turkish base Incirlik. After Turkey had denied German lawmakers' access to their soldiers in the base, Germany decided to move its troops to Jordan. The fact that NATO members find it safer and simpler not to cooperate is calling for a change. Unlike base Konya, Incirlik is not a NATO base. This has proven to make a difference as in a similar case with Konya, NATO Secretary General Jens Stoltenberg could intervene and persuade Turkish officials to allow the visit of German lawmakers to Konya. I therefore believe NATO should push countries to operate within its bases, for example by establishing a mandatory minimal number of troops that a member country must have in NATO bases per the number of the country's troops, so that the movement of troops and multinational security can be more regulated by NATO and less by individual conflicts.

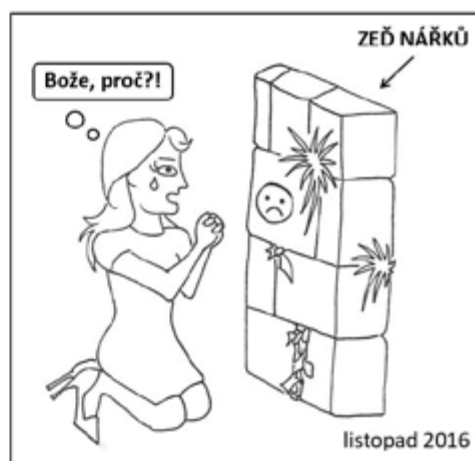
Diplomatic efforts in more frequent talks are necessary to support the suggested solutions. Ordering Russian weapons may signal Turkish dissatisfaction, possibly with other NATO countries' low investments in protecting the country (such as withdrawal of Patriot batteries by US). NATO should hence work on assuring Turkey that the rest of NATO keep their promises (e.g. that the batteries could be returned within a week if required) as well as making it clear that breaking of NATO standards (including human rights) will not be tolerated and motivating the country to achieve Western support by greater democratization.

Turkey is a valuable member due to its strategic position and second largest army in NATO. We cannot afford to lose it to Russia. NATO should be careful to balance cooperation with tens of outside partners with devoting enough attention and resources to its member Turkey. ■

Alžběta Janečková

United Kingdom

SVĚT SUMMITU

ÚHEL POHLEDU

**Daniel
Karol**

KATAR, DISEC

**Tomáš
Lipavský**

FILIPÍNY, UNODC

**Dominik
Grodl**

IZRAEL, UNEA

Otázka ①

Měla by být Nobelova cena míru udělována až na konci kariéry, aby nedocházelo k tomu, že laureát přihlíží zločinům proti lidskosti?

①

Dle mého názoru ne. Určitě souhlasím s udělováním až s odstupem času, ale zase na druhou stranu je třeba vzít v potaz, že Nobelova cena míru je nejvýznamnější ocenění, které lze za mírovou činnost získat. Domnívám se proto, že laureát by měl být svědkem toho, že jeho činy nezůstaly bez odezvy. Udělování in-memoriam by nemuselo tuto problematiku vyřešit, protože se poměrně jednoduše může stát, že některé skutečnosti vyplynou na povrch až nějakou dobu po smrti dané osoby. Zrovna v případě Su-Ťij je sice nutno přiznat, že její poslední výroky jsou poněkud nešťastné, ovšem myslím si, že se tato slavná disidentka nachází pod obrovským tlakem a také je nutné zvážit, jak moc úplné informace o dění v Barmě máme k dispozici. ■

②

Myslím, že to problém není. Samozřejmě, že pracovní podmínky v zemích třetího světa jsou dlouhodobě velice špatné, nicméně to se rozhodně zrušením výprodejů nezlepší ani nezhorší. Výrobní ceny výrobců zůstanou naprosto stejné nehlédě na to, zda obchodník zboží prodá za normální cenu, nebo ve výprodeji. Výrobní a prodejní proces jsou dvě naprosto odlišné věci, přičemž obyvatelstvo třetího světa dopad masových výprodejů nijak nepocítí. ■

①

Odpověď na tuto otázku může být dvousečná. Na jedné straně vidíme, jak ministryně zahraničí Myanmaru přihlíží etnické čistce a obhajuje činy armády – čin, který by držitelka Nobelovy ceny míru neměla dělat. Nicméně, nelze tímto zastínit její činy v minulosti, za které byla danou cenou oceněna. Obecně se jedná o velmi statečné a silné osobnosti, které jsou touto cenou oceněny, a tudíž věhlas a finanční odměna spojenou s udělením ceny si zaslouží. Proto by měly být ceny udělovány během aktivního života. ■

②

Dle mého názoru je toto problém současné společnosti konzumu. Lidé chtějí kupovat věci a nejlépe „levně“. Zboží se musí levně vyrobit a ve velkém množství, což činí země třetího světa ideálním místem produkce. Smutné je, že z inzerovaných „likvidačních“ cen přesto obchodník utrží zisk, což vede k uvědomění si, jaké skutečné marže v obchodech panují. Jelikož zisk se nevrací do zemí produkce, současné praktiky outsourcingu s akcemi typu Black Friday podporující tento trend v pořádku nejsou. ■

Otázka ②

Je v pořádku pořádat masové výprodeje typu Black Friday, když obchody prodávají zboží vyrobené lidmi ze zemí třetího světa?

①

Tato otázka je poměrně složitá. Ano, na jednu stranu by udělováním ceny in-memoriam došlo k zamezení situacím, kdy laureát přihlíží zločinům proti lidskosti. Avšak je důležité si uvědomit, že by došlo i k značnému snížení prestiže této ceny. Je samozřejmé, že značnou část prestiže každé ceny nese i osobní uspokojení. Popravdě by stačilo, aby komise norského parlamentu, která Nobelovu cenu za mír uděluje, přestala tuto cenu rozdávat jako na běžícím pásu a spíše se přiklonila k vybírání takových kandidátů, kteří pro světový mír opravdu něco udělali. Díky tomu by došlo k zamezení situacím, kdy laureát přihlíží zločinům proti lidskosti. ■

②

Krátká odpověď? Ano, je to naprosto v pořádku.

Pokud vezmeme v potaz, že jádro tohoto problému leží v otázce ceny práce v zemích třetího světa, tak můžeme s jistotou říci, že na tuto proměnnou nemají slevové akce žádný vliv. Tento vzorec je navíc velice jednoduchý. Prodejci nakupují zboží za stále stejnou cenu, nehlédě na připravované slevové akce. ■

NOVINKY Z MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ

EU

- Rakouský ústavní soud označil za diskriminační legislativu, která stejnopohlavním párům zakazovala vstup do manželství, a heterosexuálním párům naopak neumožňovala uzavírat registrovaná partnerství. Jedná se o první soud v Evropě, který obdobný zákaz zrušil.
- Předseda německé sociální demokracie Martin Schulz se vyslovil za hlubší federalizaci EU. Podle jeho návrhu by měla být vypracována Evropská federální ústava, která by následně prošla ratifikací členskými parlamenty. Ty státy, které by ratifikační proces nedokončily, by pak měly z Unie odejít.

OSN

- Spojené státy americké, Čína i Indie odmítly podpořit rezoluci OSN vyzývající k akcím na omezení množství plastového odpadu ve světových mořích a jejich postupnému vyčištění. Výzvu, která byla přijata na environmentální konferenci v Nairobi, byly výše uvedené státy ochotny podpořit jen, pokud nebude obsahovat žádné konkrétní cíle, nýbrž pouze obecné proklamace.
- Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii, ustavený roku 1993 Radou bezpečnosti OSN, na konci listopadu vynesl svůj poslední verdikt, a na počátku roku 2018 bude rozpuštěn. Za dobu své existence soudil 11 bývalých jugoslávských občanů.

NATO

- Generální tajemník NATO se omluvil Turecku, že během společného aliančního cvičení v Norsku byli na seznamu nepřátel NATO uvedeni i otec zakladatel moderního Turecka Mustafa Kemal a současný turecký prezident Recep Tayyip Erdoğan. Zařazení tureckých vůdců na listinu bylo prý individuálním činem jednotlivce. Prezident Erdoğan přesto 40 tureckých vojáků ze cvičení odvolal.
- Náměstkyně Generálního tajemníka NATO otevřela v pátek 8. 12. nový styčný úřad v Moldavsku. Ten má Moldavanům pomoci k zesílení jejich kyberbezpečnosti, v boji proti korupci či v zavádění moderních zdravotnických technologií.

POLITICKÉ KONCEPTY

Princip sebeurčení

Na světě se aktuálně nachází přes 50 aktivních secesionistických hnutí s ambicí vytvořit nový stát. Proč nemají velkou šanci uspět?

Třemi základními prvky, které jsou z právního hlediska nutné pro existenci státu, jsou území, obyvatelstvo a trvalý a efektivní výkon veřejné moci (vláda). V praxi se ale stát neobejde bez mezinárodního uznání, pokud chce být více než státem *de facto*. Aby se stát stal plnohodnotným státem, měl by být uznáván většinou mezinárodního společenství a zároveň by měl být členským státem OSN. Jeho členství musí schválit dvoutřetinovou většinou Valné shromáždění OSN na návrh Rady bezpečnosti, což vlastně znamená, že jej musí uznat či alespoň tolerovat i všech 5 stálých členů Rady. Rada bezpečnosti ale zohledňuje i své vlastní zájmy; pokud by uznání nového státu ohrozilo zájmy některého ze stálých členů, zablokuje jeho přijetí. Například Tchaj-wan tak není členským státem OSN, protože by to bylo v rozporu se zájmy Číny.

Jak ale může nový stát vzniknout? Když pomineme možnost objevení pustého ostrova, na který si nikdo nečiní nárok, a velmi vzácné spojení více států do jednoho celku, zbude nám oddělení od státu již existujícího. To může být buď takzvanou dekolonizací, nebo secesí, odtržením. Věnujme se druhé možnosti.

V souvislosti s úsilím o odtržení bývá skloňováno tzv. právo na sebeurčení. Právo na sebeurčení je kodifikováno řadou mezinárodních dokumentů a smluv, nachází se například v tzv. 14 bodech amerického prezidenta W. Wilsona z roku 1918, Chartě OSN nebo Mezinárodním paktu o občanských a politických právech. Jedná se o princip mezinárodního práva, který je často nesprávně interpretován jako princip vyjadřující právo na odtržení, právo na autonomii nebo samosprávu. Ve

skutečnosti ale jde spíše o právo národů podílet se na rozhodování, které se jich týká, právo, aby byl postoj národa vzat v úvahu, tedy jednoduše řečeno právo na to, být brán vážně a vést dialog o případném odtržení.

Nesprávný výklad práva na sebeurčení by se jinak za určitých podmínek dostal do konfliktu s jiným principem mezinárodního práva, a to principem teritoriální integrity. Teritoriální integrita úzce souvisí se suverenitou státu a je brána jako nadřazená právu na sebeurčení (v pravém slova smyslu se tedy o konflikt nejedná). Tento princip říká, že státy nesmí prosazovat změnu hranic jiných států a podporovat secesionistická hnutí v těchto státech. Porušení tohoto principu a napomáhání cizí entitě k secesi může být vnímáno jako zásah do suverenity jiného státu a akt agrese.

Jediný případ, kdy nárok na odtržení může teoreticky vzniknout, je rozsáhlé porušování lidských práv vládou. Jedná se potom o tzv. nápravné právo na odtržení, které lze ale uplatnit pouze jako poslední možnost, pokud jiné prostředky selžou. Žádný stát jinak nemá povinnost umožnit odtržení části svého území.

Pro vznik nového státu secesí je tedy potřeba ještě jeden předpoklad, kterým je souhlas existujícího státu. Podle mezinárodního práva (téměř) nic neopravňuje k odtržení od mateřského státu a neexistuje ani přesně stanovený postup, jak toho dosáhnout. Žádný stát se přirozeně části svého teritoria vzdát nechce, a proto nelze v nejbližší době očekávat rozšíření klubu OSN o mnoho nových členů. ■

Kateřina Poremská

redaktorka Chronicle

ČESKÉ POLITICKÉ MYŠLENÍ

Spor o smysl českých dějin

Hledání smyslu českých dějin je vedle hledání charakteristik české národní povahy druhým velkým zpytem, který česká společnost v 19. a raném 20. století podnikala, a patří do podotázek tzv. české otázky. Tento způsob hledání filosofie národních dějin a snaha dodat jim smysl je hluboce spojeno s romantismem a německým filosofem Johannem Gottfriedem Herderem. Herder měl dalekosáhlý vliv na různá národní obrození. Podle něj se národy odlišují nejen jazykem, ale hlavně svébytnou kulturou. Národ si zaslouží právo na existenci, když přináší světu něco mimořádného. Mimochodem byl to Herder, kdo ve svém díle *Myšlenky k filosofii dějin lidstva* vytvořil stereotyp Slovana coby mírumilovného venkovana. Na české obrozence velmi zapůsobil Herderův odhad, že Slované čeká svobodná a velká budoucnost.

19. století se až do pozitivizmu nespojovalo s nudnou, faktickou historiografií. Hledalo vzorce dějinného vývoje, filosofii dějin. Z pohledu nazpět věštilo budoucnost. Takto velkou generalizací opatřil Čechům František Palacký, ti se mu odvěděli přízviskem „Otec národa“. Palacký ve svém epochálním díle *Dějiny národa českého v Čechách a na Moravě* prohlásil, že tou velkou ideou českých dějin je „stýkání, potýkání a pronikání s Němci“. Nepřekvapí, že pro Slované je zde typickou vlastností mírnost a rovnost. Na celoevropské úrovni to byl střet svobody a autority.

Vliv na Masaryka to mělo enormní. Není jisté náhoda, že ve *Světové revoluci* píše o první světové válce jako o boji demokracie (Francie, Británie) s teokracií (Německo, Rakousko-Uhersko), seburčení s dynastickým pojetím. Byla to humanita, již dosadil do středu svého pojetí českých dějin, působící kontinuálně od Husa přes Jednotu bratrskou k národním buditelům. Katolicismus vnímá jako Čechům nevlastní.

V *České otázce* píše: „Humanitní ideál, hlásaný Dobrovským a Kollárem, náš ideál obrodný má pro nás Čechy hluboký smysl národní a historický – humanitou, plně a opravdově pojatou, navážeme na nejlepší svou dobu v minulosti, humanitou překleneme duchovní a mravní spánek několika století, humanitou kráčet máme v hlavě lidského pokroku. Humanita znamená nám náš národní úkol vypracovaný a odkázaný nám naším Bratrstvím: humanitní ideál je všecek smysl našeho národního života.“

Kontroverzním článkem *Naše dvě otázky* v masarykovském revue *Čas* se proslavil Hubert Gordon Schauer. Schauer se zamýšlí nad tím, zda obrozenecká práce není marnost, zda by nebylo výhodnější toto úsilí směřovat k nepolitické umělecké práci v rámci německé kultury. Obrací se na Herderovo pojetí národa coby entity projevující se jedinečností a táže se, zda jsou Češi skutečně natolik velcí a jejich kultura dost silná, aby si zasloužili být vnímáni jako samostatný národ.

Zmíněné Masarykovo pojetí českých dějin mělo mnoho kritiků. Mnozí poznamenali, že zatímco v bojích o *Rukopisy* se postavil na stranu vědy, zde ohýbá českou historii a účelově ji politizuje. Polemiky, jež následovaly, vešly ve známost jako „spor o smysl českých dějin“ a probíhaly v několika vlnách.

Josef Kaizl nejprve zpochybnil onu kontinuitu humanismu i Masarykovo chápání humanity obecně. Když pak jeden z Masarykových obdivovatelů už za I. republiky napadl důležitého českého historika Jaroslava Golla, reagovali jeho žáci rázně.

Zejména pro historika Josefa Pekaře byla Masarykova snaha vymýtit z českých dějin Habsburky, barok a katolicismus absurdní. Odmítl vidět v dějinách řád a smysl a tvrdil, že jsou nahodilé. „*Goll nás učil totiž vědecky, tj. kriticky myslet. Teoriím Masarykovým jsme nepodlehli a stoupenci jeho se nestali prostě proto, že nám Masaryk jako vědátor neimponoval. Poznali jsme..., že prof. Masaryk, kdekoli se pouští do otázek historických, pracuje a soudí jednostranně a doktrinářsky... To neznamená, že bych se odvažoval Masarykovy zásluhy o náš kulturní vývoj popírat vůbec.*“

Masaryk kontroval: „*Bohužel, česká oficiální historie nebyla národu učitelkou za světové války a není jí dorůstajícím generacím republikánským a demokratickým... Také periodizace našich dějin, navržená prof. Pekařem, není ze života a není pro život.*“

Je zajímavé, že oba muži, Masaryk i Pekař, zemřeli v roce 1937. O svou vlastní filosofii dějin se později snažili i komunisté, kteří se s oblibou obraceli k husitům. ■

Tomáš Krause
šéfredaktor Chronicle

ZÁVODNÍK

Donald Trump ve svém projevu uznal Jeruzalém za hlavní město Izraele, čímž vyvolal kritické ohlasy doma i v zahraničí a nepokoje na Blízkém východě. Sešla se kvůli tomu mimořádně Rada bezpečnosti OSN. Ztroskotala jednání o nové německé vládě mezi CDU/CSU, svobodnými demokraty (FDP) a Zelenými, ale kancléřka Merkelová zkusí štěstí znovu se stranou SPD, která ji dříve odmítla. V návaznosti na puč v Zimbabwe rezignoval jeho prezident Mugabe, označovaný za diktátora, který zemi vládl 37 let. Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii odsoudil bývalého velitele bosenskosrbské armády Ratka Mladiće na doživotí za zločiny proti lidskosti. Po vyřčení rozsudku stejného soudu bývalý chorvatský generál Praljak vypil kyanid a otrávil se. Měl si odsedět 20 let za válečné zločiny. Ruská дума přijala zákon, který umožní označit zahraniční média působící na ruském území za agenty a omezit jejich aktivity v zemi. Opatření již postihla například Hlas Ameriky a Rádio Svoboda (jedná se ale o jistou odvetu za dřívější podobný krok vůči RT a Sputnik v USA). Při zemětřesení v Íránu a Iráku zahynulo přes 400 lidí a tisíce byly zraněny. Šéfa Euroskupiny (pravidelného zasedání ministrů financí eurozóny) Dijsselbloema vystřídává od ledna portugalský ministr financí Centeno. Nová česká Poslanecká sněmovna byla ustavena, předsedou se stal Radek Vondráček (ANO). Personální obsazení některých výborů bylo přijato přinejmenším rozpačitě. Prezident Zeman pověřil Andreje Babiše sestavením vlády. Evropská komise podala žalobu na Českou republiku, Polsko a Maďarsko kvůli odmítání uprchlických kvót. Senát zamítl návrh ústavního zákona, který měl zaručit právo na držení zbraní. Zemřel český veterán z Afghánistánu a nositel Medaile Za hrdinství Jaroslav Mevald. Stát odkoupí veprín v Letech u Písku, na jehož místě se v minulosti nacházel koncentrační tábor pro Romy. V budoucnu by ho měl nahradit památník. ■

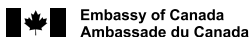
Kateřina Porembská
redaktorka Chronicle

Generální partner
Pražského studentského summitu

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT

Mediální
partneři

Informační centrum OSN v Praze
United Nations Information Centre Prague

Za podpory

Tiráž

CHRONICLE, noviny Pražského studentského summitu,
registrováno MK ČR E 16149, vydává ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZ-
KY (AMO), Žitná 608/27, 110 00 Praha 1; tel.: 224 813 460; www.amo.cz /
www.studentsummit.cz, e-mail: info@amo.cz / summit@amo.cz;

Šéfredaktor: Tomáš Krause, tel: 734 477 507, **e-mail:** chronicle@amo.cz; **zá-
stupkyně šéfredaktora:** Linda Coufalová; **redakce:** Jakub Drahorád, Jakub
Kopřiva, Zuzana Krulichová, Rafat Kurdi, Daniel Netrval, Tereza Ondráčková,
Kateřina Poremská; **fotografie:** Romana Červenková, Vojtech Konečný,
Monika Mléčková, Iva Gejdošová, Daniela Klodnerová, Michal Janata; **sazba:**
Linda Coufalová; **layout:** Jan Václav.

Prezentované názory nemusí vyjadřovat stanovisko redakce (vydavatele).